

Concept-verslag Commissie AWACS Limburg 25-09-2024

Locatie: raadszaal Brunssum, 15.00 uur – 17.00 uur

1. Opening

Dhr. Raes neemt het voorzitterschap bij afwezigheid van de heren Van Caldenberg en Geurts. Afgemeld zijn voorts mw. Offermans en dhr. Kannegieter.

Speciaal welkom aan de nieuwe CAL-leden mw. Osinga (Ministerie van IenW) en de heren Van de Laar (wethouder Beekdaelen) en Van der Pas (Ministerie van Defensie).

2. Vaststellen concept-agenda

De concept-agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

Dhr. Van der Leij vraagt begrip voor het feit dat niet nog niet alle brieven / vragen zijn beantwoord. Reden is dat de snel veranderde geopolitieke situatie het nodige vraagt van Defensie en capaciteitskeuzen gemaakt moeten worden in prioriteitsstellingen. Dat doet niets af aan het belang dat ook gehecht wordt aan zorgvuldige beantwoording en dialoog met de CAL AWACS-leden.

3. Mededelingen

Dhr. Kleuters stopt per 1 januari a.s. als CAL AWACS-lid. De gemeente Brunssum zal de vacature openstellen.

Mw. Hermans spreekt een dankwoord uit voor hun inzet en betrokkenheid namens de vergadering aan de vertrekkende leden de heren Hermans en Van Hattem. Dhr. Hermans doet een oproep aan eenieder om vooral 'vooruit' te kijken, de verbinding op te zoeken met respect voor ieders belangen en verantwoordelijkheden. Dhr. Van der Leij sluit zich hier graag bij aan.

4. A. Concept-verslag

Het concept-verslag van 28-02-2024 wordt ongewijzigd vastgesteld (016-CAL-AWACS-2024).

Naar aanleiding van het verslag: dhr. L'Espoir wijst erop dat terwijl de studie naar nieuwe beveiligingssystemen (meer dan vliegtuigen) nog loopt, er al een keuze is gemaakt voor het stationeren van zes nieuwe vliegtuigen op vliegveld Geilenkirchen (n.b. bedoeld is het concept-Alliance Future Surveillance and Control-programma). Hij stelt daarbij de volgende vragen: Kan dat dan nog worden teruggedraaid? Ook wordt in het concept-verslag gesteld dat voor militaire vliegtuigen andere (internationale) regels gelden dan voor civiele vliegtuigen? Is dat zo? Wat is dan nog de invloed van de CAL AWACS?

Dhr. Van der Leij zegt toe dat deze vragen meegenomen worden bij de beantwoording van de stukken voor de volgende vergadering

4. B. Bespreken actielijst (017-CAL-AWACS-2024)

Alle acties voor deze CAL AWACS staan op deze agenda.

5. Voornemen wetswijziging Wet luchtvaart i.v.m. bevoegdheidsverdeling t.a.v. buitenlandse luchthavens. Presentatie door dhr. N. Buurman (Ministerie van Defensie), mede namens IenW (035-CAL-AWACS-2024).

De presentatie heeft betrekking op het voornemen om voor buitenlandse luchthavens eenzelfde bevoegdheidsverdeling te realiseren als geldt bij binnenlandse luchthavens. Met de voorgenomen wetswijziging wordt de verantwoordelijkheid voor het vaststellen van het besluit beperkingengebied en aanpalende zaken/regelingen voor buitenlandse burgerluchthavens bij de minister van IenW gelegd (is al zo) en voor buitenlandse militaire luchthavens bij de minister van Defensie, conform de bevoegdheidsverdeling bij binnenlandse luchthavens.

In antwoord op vragen van dhr. Van de Laar: omdat het een Nederlandse wetswijziging betreft, voor Nederlands grondgebied, is geen instemming van Duitsland nodig. Ook is nog geen overleg gevoerd met Duitse overheden.

Op vraag van dhr. Bovy antwoordt dhr. Buurman dat het bij deze wetswijziging alleen gaat om een formele bevoegdheidsoverdracht. Pas na de wetswijziging komen inhoudelijke vraagstukken aan de orde (bv. overgang Ke/Lden). Richtlijnen m.b.t. de overgang Ke/Lden zijn dat Defensie operationeel op gelijke voet verder kan en er geen toename van geluidsoverlast mogelijk wordt gemaakt. De concrete uitwerking moet nog plaatsvinden; de CAL wordt hier stapsgewijs in meegenomen.

Dhr. Kockelkoren vreest dat door de bevoegdheidsoverdracht de milieubelangen onderbelicht raken. Dhr. Buurman antwoordt dat Defensie de milieubelangen net zo belangrijk vindt als IenW en dat deze belangen zeker worden meegenomen.

Dhr. L'Espoir vraagt zich af of door de bevoegdheid alleen bij het ministerie van Defensie te leggen de (rechts)bescherming van de belangen van burgers (zoals gezondheid, overlastbeperking) achteruitgaat. Eén ministerie zal immers meerdere belangen moet dienen. Ook wil hij weten of financiële middelen voor verbeteringen ook overgaan.

Dhr. Van der Leij meldt dat deze wijziging voortvloeit uit afspraken tussen bewindslieden. Het aanspreekpunt binnen het Rijk wordt het ministerie van Defensie, de verantwoordelijkheden blijven hetzelfde. Indien kennis van andere ministeries nodig is, zullen die ministeries zeker betrokken worden.

Dhr. Van de Laar vraagt of de conceptweteksten ingezien kunnen worden zodat duidelijk is wat er t.a.v. leefbaarheid en milieu in staat. Dhr. Buurman moet nagaan of dat mogelijk is en zal ook laten weten of er formele inspraakmomenten zijn. In ieder geval wordt de CAL AWACS op de hoogte gehouden. De voorzitter kwalificeert dit desgevraagd als een toezegging aan de vergadering.

Mw. Hermans vraagt of het mogelijk is, rekening houdend met de gevoelens en de verzoeken om aandacht voor milieu, voortaan bij belangrijke documenten een 'kopje' milieu toe te voegen en de gemaakte afwegingen daarover inzichtelijk te maken. Dhr. Van der Leij herhaalt dat het alleen een formele wijziging betreft en er inhoudelijk niets verandert.

Dhr. Achten brengt onder de aandacht dat dhr. Kwast er in het verleden meermaals op gewezen heeft dat eerst de besluitvorming over Ke/Lden doorlopen moest worden alvorens er een nieuw instellingsbesluit voor de CAL AWACS genomen kan worden. Hij attendeert de vergadering hierop

omdat het college van GS in de evaluatie heeft uitgesproken voortaan geen voorzitter meer te willen leveren, maar uit haar midden alleen nog een lid van de CAL AWACS wil afvaardigen. Bij de provincie Limburg bestaat bovendien de wens om het secretariaat niet meer bij de provincie onder te brengen. Dhr. Buurman meldt dat de CAL AWACS pas vervalt na wijziging van deze wet én aanpassing van het Besluit beperkingengebied buitenlandse luchthaven Geilenkirchen. Een tijdpad kan niet gegeven worden.

6. Evaluaties COVM's en CAL AWACS

A. Landelijke evaluatie COVM's

- **Rapportage door Andersson EIFFERS Felix (018-CAL-AWACS-2024)**
- **Toelichting door dhr. C. Vloedveld, Andersson EIFFERS Felix (036-CAL-AWACS-2024)**
- **Terugmelding vanuit de klankbordgroep door dhr. L'Espoir**

Op donderdag 22 augustus heeft bureau Andersson EIFFERS Felix (AEF) het onderzoeksrapport 'Buren van een basis' overhandigd aan Defensie. Daarmee is het onderzoek dat AEF deed in opdracht van de staatssecretaris van Defensie afgerond. Met dit rapport is inzicht verkregen in het functioneren van de COVM's, welke mogelijkheden er zijn om dit te optimaliseren en hoe de relatie tussen de COVM's, Defensie en haar omgeving kan worden versterkt.

Het rapport betreft een evaluatie van het functioneren van de COVM's, waarbij de CAL AWACS als vergelijkend onderzoek is meegenomen.

Dhr. Kockelkoren vraagt of de commissies in de toekomst op één leest worden gestoeld, of blijft er ruimte voor lokaal maatwerk? Dhr. Vloedveld antwoordt dat het onderzoeksbureau het ministerie adviseert duidelijker een beeld en richting te scheppen over de doelen en taken van de commissies maar acht een vorm van lokaal maatwerk wel verstandig.

Dhr. Van der Leij streeft ernaar om 'goede burens' te zijn met de diverse bases. Gewerkt wordt aan een plan van aanpak dat ook ter informatie aan de Tweede Kamer zal worden aangeboden. Weliswaar zullen een aantal gelijke uitgangspunten worden aangehouden maar zal het geen 'blauwdruk' zijn omdat de bases qua gebruik verschillen. Er zal ruimte voor maatwerk zijn omdat de situatie per vliegbasis anders is.

Ook de aanbevelingen van SEO zullen in dat plan verwerkt worden en naar de Tweede Kamer gaan. Volgend jaar wordt een nieuwe landelijke klankbordgroep samengesteld. De CAL AWACS wordt hier nader over geïnformeerd.

Dhr. L'Espoir verwoordt dat de CAL AWACS qua doelstelling en resultaat wel ergens over dient te gaan om bij elkaar te komen. Dialoog voeren is prima, maar de burgers verwachten ook resultaten van de leden over leefbaarheid, geluid etc. Feit is dat het een Buitenlandse Luchthaven betreft waarbij Nederland maar zeer beperkt invloed heeft op de NAVO en de (milieu)gevolgen. Daarbij komt ook nog eens dat voor militaire vliegtuigen een ander regime geldt dan voor de burgerluchtvaart. Hoewel dhr. Van der Leij deze omstandigheden onderkent, acht hij ook de toekomstige dialoog van groot belang.

Dhr. L'Espoir meldt dat hij samen met dhr. Achten de landelijke klankbordbijeenkomsten heeft bijgewoond voor de evaluatie. Hem is de grote verscheidenheid opgevallen qua onderwerpen die behandeld worden. Hij acht het een goede zaak dat de CAL AWACS niet alleen stilstaat bij geluid maar dat ook andere onderwerpen aan bod komen zoals gezondheid. Hij is er wel van overtuigd dat, om de CAL AWACS beter te laten functioneren, je ook moet weten waar je wel iets over te zeggen

hebt en dat er ook daadwerkelijk financiële middelen zijn om overlast te bestrijden of te compenseren. Het bureau heeft 'de gevoelens' uit de landelijke klankbordgroep goed verwoord.

B. Vervolg evaluatie CAL AWACS (019-020-021-CAL-AWACS-2024)

Dhr. Van der Leij geeft aan dat het rapport van dhr. Van der Vlist meegaat in het projectvoorstel en appreciatie over de toekomst van de militaire luchtvaartcommissies. Deze moeten passen in de Wet luchtvaart maar hoeven niet per se volgens een 'blauwdruk' te worden vormgegeven.

C. Nieuw Reglement van Orde

Dhr. Van der Leij meldt dat er eerst duidelijkheid moet komen over de toekomst van de CAL / COVM's alvorens het RvO wordt aangepast.

7. Ingekomen stukken

A. Vragen schriftelijke ronde (022-CAL-AWACS-2024)

B. Concept-antwoorden schriftelijke ronde (023-CAL-AWACS-2024)

De heren Kockelkoren en L'Espoir verzoeken Defensie om een duidelijkere indeling bij de definitieve beantwoording.

Ook verzoeken ze om een actievere houding van Defensie. Zo zou dhr. Kockelkoren graag zien dat de normen zoals die vanuit de Nederlandse wetgeving gelden gerespecteerd worden; de houding behoort niet te zijn 'we hebben het ermee te doen' vanwege de ligging aan de andere zijde van de landsgrens. Dhr. L'Espoir vindt dat erg naar het verleden verwezen wordt. Zo zijn de hoge piekniveaus nu bekend en zijn er betere technieken voor isolatie. Hij vraagt ook om een duidelijkere beantwoording van zijn vraag over piekgeluiden en juridische regelingen.

Dhr. Van der Leij zegt dat de reacties worden gezien in relatie tot de definitieve beantwoording.

C. Rapportage DGMR Vliegtuiggeluid vliegbasis Geilenkirchen 2023 (024-CAL-AWACS-2024)

D. NLR - Berekening van de geluidbelasting op Nederlands grondgebied nabij de vliegbasis Geilenkirchen in 2023 (025-CAL-AWACS-2024)

E. NLR - Rapportage vliegbaanbewaking 2e helft 2023 (026-CAL-AWACS-2024)

Dhr. L'Espoir herhaalt zijn eerdere opmerkingen dat de basis niet alleen gebruikt wordt door AWACS-toestellen maar ook in toenemende mate door jachtvliegtuigen. In het verleden was dat nooit zo bedoeld.

F. Overzicht klachten 1e kwartaal 2024 (027-CAL-AWACS-2024)

G. Vliegbewegingen boven de woonkernen van Schinveld en Brunssum 1e kwartaalrapport 2024 (028-CAL-AWACS-2024)

Behandeling via de schriftelijke ronde.

8. Brief Rijksinzet AWACS-Geilenkirchen-dossier en rolverdeling Defensie – lenW in de CAL, brief d.d. 25-06-2024 (029-CAL-AWACS-2024)

Geen opmerkingen.

9. Vervanging AWACS toestellen c.a. (030-031-032-CAL-AWACS-2024)

Dhr. Raes verwijst naar de gemaakte afspraken ter behandeling de volgende keer.

10. Stichting Klachtentelefoon Luchtverkeer Zuid-Limburg (033-034-CAL-AWACS-2024)

Dhr. L'Espoir prijst de klagers die blijven volhouden ondanks dat de situatie niet wezenlijk verandert. Hij herhaalt zijn eerder pleidooi om met een mogelijke 'boetepot' ten gunste van de gemeenschap te werken bij overtredingen.

Dhr. Kleuters constateert dat, ondanks minder vluchten, er relatief veel klachten zijn vooral uit de Westelijke Mijnstreek. Mogelijkerwijs 'klagen' minder mensen uit de regio vanwege geopolitieke ontwikkelingen maar dat neemt niet weg dat de overlast van met name piekgeluiden blijft bestaan.

Dhr. Kiffen meldt voor zover het klachten over AWACS-toestellen betreft deze serieus worden opgepakt en dat het uitvoeren van minder vluchten inderdaad tot minder overlast leidt.

11. Vaststellen vergaderschema 2025

Ingestemd wordt met het voorliggende vergaderschema. Hoewel andere militaire luchtvaartcommissies meestal tweemaal per jaar vergaderen houdt de vergadering vast aan een schema van vier bijeenkomsten. Zo nodig vindt een schriftelijke ronde plaats. Indien zowel de voorzitter als zijn plaatsvervanger verhinderd zijn wordt voorgesteld om de vergadering net als nu door te laten gaan. Dhr. Kockelkoren meldt dat hij volgend jaar mogelijk twee keer verhinderd is.

12. Rondvraag

Dhr. L'Espoir vraagt om agendering van het volgende voor de komende keer: kan de minister van Defensie bezien of met de komst van de nieuwe toestellen en de nieuwe registratie die daarvoor benodigd is in in casu Luxemburg, een nader onderzoek over verlegging of verdraaiing van de start- en landingsbaan van het vliegbasis Geilenkirchen, zoals ook vermeld in de aanbevelingen van Landrum & Brown, mogelijk is? Dit zou dan tot vermindering van overlast in Nederland kunnen leiden.

De achterliggende gedachte daarbij is dat een opvolger van de CAL AWACS mogelijk overbodig is als je met maatregelen die er toe doen kunt bewerkstelligen dat de overlast aan Nederlandse zijde fors afneemt.

Dhr. Kockelkoren geeft aan dat dit een onderwerp voor een advies van de CAL AWACS zou kunnen zijn. Hij verzoekt ook tot agendering.

De Voorzitter zegt agendering van dit onderwerp toe. Dhr. L'Espoir zal zijn verzoek onderbouwen.

Mw. Hermans komt terug op agendapunt 6 B (evaluatie CAL AWACS). Uit bestuurlijk oogpunt heeft ze moeite met het doorlopen proces. Waarom is het college van Brunssum / zichzelf als portefeuillehouder voor de vaststelling van het advies in juni jl. niet afzonderlijk door dhr. Van der Vlist geraadpleegd? Dan had ze in ieder geval een aantal kanttekeningen kunnen plaatsen die nu niet in het advies zijn geland.

Mw. Hermans constateert dat ook in deze bijeenkomst veel gesproken wordt over en teruggekeken wordt op aspecten als isolatie, geluid en overlast. Zij wijst erop dat ruim een jaar bestuurlijk hard is

gewerkt aan 'een voorwaartse blik' met oplossingen via een afsprakenpakket. Daarbij ging veel aandacht uit naar juist de aspecten waarover het nu opnieuw in de CAL gaat. Volgens sommigen zaten er echter te veel 'haken en ogen' aan de voorgestelde afspraken. Ze betreurt de impasse en spreekt de hoop uit dat er alsnog een stap vooruit kan worden gezet.

Niets meer aan de orde sluit de voorzitter onder dankzegging de bijeenkomst.

De volgende bijeenkomst is op 11 december a.s. van 15 – 17 uur te Nuth.